

Agder fylkeskommune

Bredalsholmen, 27.02.2025

Søknad om kapitaltilførsel og økt driftstilskudd

1. Innledning

Stiftelsen Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter (BDF) søker Agder fylkeskommune om:

- Kapitaltilførsel i form av et engangstilskudd på 3,5 millioner kroner for å styrke bedriftens likviditet og egenkapital.
- Økning av det årlige tilskuddet med 100% fra 2026, med årlig indeksregulering.

Likelydende søknad sendes Kristiansand kommune, foruten omsøkt engangstilskudd, som i denne søknaden utgjør 1,5 millioner.

2. Bakgrunn

BDF har de siste årene gått med underskudd, og resultatet for 2024 viser også et betydelig underskudd. Dette har tæret hardt på egenkapitalen, som nå er i ferd med å bli brukt opp. Uten tilførsel av frisk kapital fra eierne vil styret i løpet av kort tid måtte ta stilling til om videre drift er forsvarlig.

3. Saksopplysninger

Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter er en stiftelse opprettet av Kristiansand kommune, Vest-Agder fylkeskommune og Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet den 28. februar 1990. Bedriften har i dag 30 ansatte. Stiftelsens formål er:

- Å bevare tørrdokken med bygninger og tekniske innretninger som et teknisk industrielt kulturminne for ettertiden.
- Å drive anlegget som et veteranskipsverft som kan benyttes av veteranskip og bevaringsverdige fartøyer.
- Å være et senter for verfts- og skipsbyggingstradisjoner, gammelt håndverk og gjenstander som kan være av interesse i denne sammenheng.

4. Omfanget av stiftelsens arbeid

4.1 BDF som nasjonalt fartøyvernssenter

- BDF ble i 1996 etablert som ett av tre nasjonale fartøyvernssentra for verneverdige fartøy bygget i stål. Sentrene ble opprettet for å være Statens garantist for sikring og videreføring av maritime håndverk knyttet til landets flytende kulturminner i et langsiktig perspektiv, uavhengig av konjunktursvingninger.
- Fartøyvernplanen forutsatte i 1996 offentlige midler til grunnfinansiering både fra stat, kommuner og fylker. De tre sentrene har i dag finansiering fra en egen post på statsbudsjettet. Mens tilskuddene fra fylkene og kommunene er driftsstøtte, brukes posten i statsbudsjettet til utførelse av konkrete oppgaver avtalt med Riksantikvaren.
- Driftssituasjonen for sentrene har helt fra starten av vært utfordrende. I begynnelsen gjaldt dette i hovedsak infrastruktur og oppbyggingsfasen. Senere, da man gikk vekk fra styrte oppdrag, har inntjeningen vært variabel og uforutsigbar. Sentermodellen har vært under press, hovedsakelig på grunn av praktisering av tilskuddsordningen. Alle sentrene har i perioder vært i risiko for driftsstans og oppsigelser. Permitteringer har forekommet, med påfølgende tap av opparbeidet kompetanse som konsekvens.

4.2 BDF som ett av 15 nasjonalt prioriterte teknisk industrielle kulturminner

- Siden 2015 har BDF vært med i det nasjonale bevaringsprogrammet for teknisk industrielle kulturminner. Bevaringsprogrammet er nå under avvikling, og de økonomiske virkemidlene i den nye bevaringsstrategien for de teknisk industrielle kulturminnene er ikke vedtatt av nasjonale myndigheter. Dette skaper lite forutsigbare rammevilkår for sikker drift av et viktig nasjonalt, regionalt og lokalt kulturmiljø.

4.3 BDF som samfunnsaktør

- Stiftelsen har fulgt opp forventningene fra Kristiansand kommune, Agder fylkeskommune og Riksantikvaren om å øke innsatsen for å formidle og tilgjengeliggjøre Bredalsholmen for publikum, skoleelever og frivillige. Satsingen har vært forankret i stiftelsens virksomhetsplan, strategiske satsinger i kulturmiljøpolitikken og arbeidet med kulturturisme. Satsingen er også forankret i stortingsmelding 16 – nye mål i kulturmiljøpolitikken – engasjement, bærekraft og mangfold. Spesielt fokus har stiftelsen hatt på bærekraftprinsippet, og spesielt sosial bærekraft.
- Regionplan Agder 2030 understreker betydningen av arbeidsplasser, inkludering og verdiskaping. BDF er en betydelig arbeidsgiver i regionen, med 30 ansatte og flere lærlingeplasser. Vi bidrar også til reiseliv, næringsutvikling og fagkompetanse som har stor betydning for Agder.
- Samtidig har vi investert betydelig i å utvikle verftet til en møteplass for kultur, formidling og frivillighet – i tråd med Kristiansand kommunes Kulturminneplan 2024-2034.

5. Nøkkeltall for formidling i perioden 2019-2023

Aktivitet	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
Antall besøkende Bredalsholmen	125	250	500	1000	2000	1000
Aktivitet i Gamlemessa (antall salg)	0	0	50	100	1971	3246
Dokka og verftet (sommeråpent, turist i egen by, museumsdagen, etc.)	125	250	500	1000	2000	1000
Konserter	0	0	0	0	0	550
Den kulturelle skolesekken (fra 2024) og omvisninger for VGS i relevante lærling-fag	0	0	0	50	50	150

- Nedgang på grunn av prosjekt Sørlandet og at vi ikke fikk tilrettelagt med publikumsløype av kapasitets- og sikkerhetshensyn. Inngang kun til fastsatte tidspunkt med guide.

6. Vurderinger

Bredalsholmen er ikke bare et verft, men en kulturinstitusjon som kombinerer tradisjonshåndverk, formidling og næringsutvikling. Vår innsats ble nylig anerkjent

internasjonalt med Europa Nostra-prisen, noe som bekrefter verdien av vårt arbeid internasjonalt.

Bedriftens satsing fra 2020 på formidling, arrangementer, kulturturisme og opplæring er en videreutvikling av driften på BDF, og kommer i tillegg til oppgaven som nasjonalt fartøyvernssenter og teknisk industrielt kulturminne. Det er denne viktige videreutviklingen av anleggets rolle og betydning regionalt som ikke er finansiert i tilstrekkelig grad og som har medvirket sterkt til en økende finansiell usikkerhet.

7. Oppsummering

Til tross for vårt viktige samfunnsoppdrag, står vi nå i en svært krevende økonomisk situasjon. Etter pandemien har økte materialkostnader, høyt sykefravær og en presset økonomi gjort driften utfordrende. Samtidig ser vi at BDF ikke har tilskudd på nivå med sammenlignbare kulturinstitusjoner, noe som svekker vår evne til å videreføre vårt arbeid, spesielt innenfor formidling.

8. Økonomiske nøkkeltall

År	Lønnskost	Driftskostnader	Driftsinntekt	Driftsresultat
2019	15 430	24 217	24 772	555
2020	16 373	26 002	25 780	-221
2021	17 437	28 227	28 127	-101
2022	18 667	29 511	28 844	-668
2023	22 533	38 477	37 261	-1 217

Gjennomgående har bedriftens driftsinntekter økt de siste årene, fra 24 millioner kroner i 2019 til omtrent 52 millioner i 2024, samtidig har driftskostnadene økt tilsvarende, og gitt et underskudd i hele perioden.

9. Oppsummering

Etter at ny daglig leder kom på plass høsten 2024, er de økonomiske utfordringene møtt med en rekke tiltak siste halvåret:

- Omorganisering for å skape en sterk, dynamisk og mer effektiv organisasjon.
- Profesjonalisering og effektivisering av økonomistyring og rapportering.
- Sterkt søkelys på inntjening, kostnadskontroll og lønnsomhet

Tiltakene forventes å gi bærekraftig drift fremover, men avhjelper ikke en kritisk sårbar likviditet. Egenkapitalen må derfor styrkes. Det samme gjelder de årlige driftstilskuddene.

BDF har fulle ordrebøker for 2025 og 2026, en bærekraftig organisasjon og en tydelig resultatorientert ledelse. Vi er giret for hyppigere dokkinger, større fleksibilitet i oppdragene og mindre risikoeksponering gjennom strategiske valg for driften.

10. Avslutningsvis

Bedriften har siden opprettelsen utført en mengde svært krevende og viktige istandsetting – og restaureringsoppdrag for kulturminneforvaltningen, for kystkulturen og for fartøyvernet nasjonalt. Anlegget er i dag godt rustet til å fortsette rollen som arena og nav for kulturmiljøarbeidet lokalt, regionalt og nasjonalt, og har som institusjon en viktig rolle også i fremtiden. Sammen med våre samarbeidspartnere, krigsseilermuseet Hestmanden og Vestagdermuseet lanseres i år en felles formidlingsplattform, samtidig som det arbeides godt med Agder fylkeskommune og Visit Sørlandet med kulturturisme og bærekraftig besøksforvaltning.

Stiftelsen har som formål å fortsette sitt gode arbeid også fremover, og har startet et strategiarbeid for å kunne kanalisere innsatsen på våre kjerneområder.

Vi ber med dette om at stiftelsen bevilges gode og forutsigbare økonomiske rammer for drift og utvikling av Bredalsholmen som et godt besøkt og viktig regionalt kulturmiljø.

For stiftelsen Bredalsholmen dokk og fartøyvernssenter

Nils Olav Berge

Styreleder

Sam Bugge

Daglig leder